

תורת המעדנים

מבית מכון "מעדני אשר"

בענין: כל תשחית

בפרשת (כ, יט): כי כי תצור אל עיר ימים רבים לא תשחית את עצה וכו'

איך מותר לשבור כוס תחת החופה הרי עובר על איסור כל תשחית?

מציאות השטן שהוא המות ושלטה עין הרע שלו בהסתת העגל ואז נשתברו הלוחות, ולכן תיקנו לשבור כוס בחופה לתת להם חלק.

והמהרש"ל בספרו ים של שלמה פרק א' דכתובות סימן י"ז כתב טעם נפלא אחר למנהג זה: דהוא רמז לזכור קדושין הראשונים שמשה שיבר הלוחות שהיה של סנפירין וביטל קצת הקדושין על ידי עון העגל, ואותו עון הוא פקודה עדיין לרוב קשורין.

יש להקשות: כיון דשבירת הכוס היא רק מנהג בעלמא, איך מותר לעבור על איסור דאורייתא של כל תשחית משום מנהג בעלמא, ובשלמא לשיטות שבשאר מילי חוץ מאילנות היא כל תשחית רק איסור מדרבנן, אתי שפיר דהם התיירו, אבל לשיטות דהוא מן התורה איך מותר לשבור ולעבור על איסור דאורייתא משום מנהג, כך מקשה המקנה בקדושין בקונטרס אחרון סימן ס"ד ס"ק ג', וכן במהרי"ץ חיות ברכות ל"א ע"א, וכן בפרי מגדים אור"ח סימן תק"ס, וכן במשנה ברורה שם.

איכא כמה תרוצים

א. כיון שעושה לצורך איזה דבר לא מקרי כל תשחית, וכאן ששבור את הכוס כדי שיזכור חרבן ירושלים ליכא איסור כל תשחית, כך תירץ במקנה הנ"ל, וכן במהרי"ץ חיות.

וכן כתב בפרי מגדים אור"ח סימן תק"ס באשל אברהם וז"ל ויראה לשבור תחת החופה כוס שלם ואין בזה משום כל תשחית כיון שעושין לרמז מוסר למען יתנו לב, ומסיק דבתנאים אין לשבור כלי שלם, עיי"ש בטעמו.

ובברכת אהרון לאב"ד רישא על מסכת ברכות מאמר רס"ב ס"ק ג' כתב אבל העולם לא נהגו כן אלא שוברים אף בתנאים כלי זכוכית דכיון דהוא זכר לחרבן ליכא כל תשחית.

נחלקו הראשונים האם כל תשחית אסור מן התורה בכל מילי או דילמא מן התורה אסור רק בעצים, ברמב"ם הלכות מלכים פרק ו' הלכה י' כתב שבשאר מילי חוץ מעצים היא כל תשחית רק איסור דרבנן, וברש"ש ב"מ ל"ב ע"מ ב' הביא ראיה מתוס' שם שבכל דבר כל תשחית אסור מן התורה, עיין שדה חמד מערכת הבית ע"מ נ"ז, וכן ע"מ ר"ח שהאריך במחלוקת הראשונים, עיין גמ' ב"ק צ"א ע"מ ב' דמשמע שהוא מן התורה בכלי מילי.

איתא בגמ' ברכות ל"א ע"א רב אשי עבד הלולא לבריה חזנהו לרבנן דהוא קא בדחי טובא אייתי כסא דזוגיתא חזירתא ותבר קמייהו ואעציבו, וכתבו בתוס' שם דמכאן המקור להא שנוהגים לשבור כוס זכוכית בנשואין, משמע מהתוס' דהטעם ששוברים כוס בנשואין כדי שלא יגרום לשמחה יתירה.

אבל מדברי הרמ"א אור"ח סימן תק"ס ס"ק ב' שכתב למנהג זה של שבירת הכוס בנשואין בין הני דברים שעושים כדי לזכור את ירושלים משמע דהטעם כדי לזכור את אבלות ירושלים, ואפשר דהתוס' גם נתכוונו לזה.

ובשל"ה בפרשתו תורה שבכתב ד"ה כתב הרקאנטי כתב טעם נפלא אחר למנהג זה: משום השטן מקטרג בשעת גדולתן של ישראל, ולכן הבונה בית ונוטע כרם והלוקח אשה מזומנים לפגעי עולם יותר משאר האנשים, ומידת הדין מקטרגת עליהם, וזה שאמרו בגמ' שבת ק"ל ליכא כתובה דלא רמו ביה תיגרא, וכן היה הענין במתן תורה שהיו ישראל להקב"ה ככלה לחתן קטרג השטן בנתינת הלוחות, כי היה ירא כי כשהיה הלוחות בישראל אז יתבטל

ונראה להביא ראיה ליסוד זה דהיכא דעושה לצורך ליכא בל תשחית: מהא דכתבו התוס' קדושין ל"ב ע"א ד"ה רב יהודה דאם שובר כלי כדי לזרוק פחד על אנשי ביתו אינו עובר בבל תשחית, כיון דעושה את זה משום צורך, א"כ ה"ה הכא.

ב. הא דשברו כוס זכוכית לא הויה כוס שלם אלא היה כוס סדוק שנראה כשלם לכך ליכא בל תשחית, כך תירץ בבן יהודע בברכות, ולפי זה אסור באמת ליקח כוס שלם לשבור כוס זכוכית אבל לא נהגו העולם כן.

האם יש איסור להשחית דבר הפקר?

יש לחקור האם יש איסור להשחית דבר הפקר שאין לו בעלים או דילמא דווקא דבר שיש לו בעלים אסור להשחיתו.

הנה בשו"ת נודע ביהודה יור"ד מהדורא תנינא סימן י' כתב דאפשר דאף בהפקר איכא איסור בל תשחית, אע"ג שאין לזה בעלים.

וכן בשו"ת מהרי"א יור"ד סימן קס"ד נשאל האם יש איסור בל תשחית באילנות או בחפצי הפקר, וכתב דמצד הסברא נראה דאיכא בל תשחית אף בהפקר, דקרא דמזהיר על בל תשחית מיירי בפשטות בהפקר דכי תצור על עיר לא תשחית את עצה לבא מפניך במצור, משמע דבאילנות דהפקירא מיירי, ואפ"ה אסרה תורה.

וכותב דמהרא"ש תמיד כ"ח ע"א שהקשה בהא דתנן התם דרשות היה לממונה לשרוף את בגדו של הכהן העובד כששן, והא עובר על בל תשחית ואיך היה מותר לעשות כן, ותירץ דהפקר ב"ד הפקר והפקירו את בגדיו לכן היה מותר לשרוף, חזינו דבהפקר ליכא איסור בל תשחית.

וכן מביא ראיה: מהא דאיתא בגמ' ע"ז ל' ע"ב דמים מגולים לא ישקה מהן לא בהמתו ולא של חברו, ומדוע לא כתוב שלא ישקה כל בהמה דאיכא בל תשחית, אלא ש"מ דבהפקר ליכא בל תשחית.

וביוסף דעת יור"ד סימן ש"מ כתב דלפי הרא"ש הנ"ל יש ליישב הא דהקשו בראשונים עיין רבינו פרץ מובא ש"ג פ"ק דע"ז, איך תקנו חז"ל לעשות קריעה על המת בבגד הא קריעה הויה מדרבנן ואיך מותר לעבור על בל תשחית, ובשלמא לשיטות שבל תשחית בשאר מילי חוץ מעצים הויה דרבנן א"ש, אבל לשיטות שבל תשחית בכל מילי הויה מן התורה איך מותר לעבור על איסור תורה משום איסור דרבנן, אלא דחכמים הפקירו את הבגד דהפקר ב"ד הפקר.

יש להקשות: על הרא"ש מהא דאיתא בגמ' חולין ז' ע"ב דר' פינחס אמר שאינו רוצה להיכנס בביתו של רבי שהיה לו פרדות אמר לו רבי אינו יודע מה לעשות שאני יכול להרגן משום דאיכא בל תשחית, ולפי דברי הרא"ש שבהפקר ליכא בל תשחית א"כ היה צריך להפקיר רבי את הבהמות קודם שהרגן ולא היה עובר על בל תשחית כיון שהויה הפקר, ומדקאמר רבי שאינו יכול להרגן ש"מ דאיכא איסור בל תשחית אף בדבר הפקר, כך מקשה בשו"ת מהרי"א הנ"ל וכן באמרי יושר ח"א סימן ק"ג, וכן בשו"ת הר צבי אר"ח ח"ב סימן ק"ב, וכן הקשה בשו"ת שואל ומשיב מ"א ח"א סימן רכ"ח וכן מ"ד ח"א סימן כ"ח

איכא כמה תרוצים

א. דוקא בכסות כיון דהויה הפקר מותר להשחיתו דדוקא בבגדיו החמיר התורה, משא"כ בבעלי חיים דהקפידה התורה על הנפש הבהמית אפילו בהפקר ליכא היתר, לכן לא היה עצה שיפקרנו כיון דשם מדבר בבעלי חיים, כך תירץ בשו"ת שו"מ מ"ד ח"א סימן כ"ח

ב. אין כונת הרא"ש לומר שבהפקר ליכא בל תשחית, רק כונתו דהפקר ב"ד לא אמרינן אלא היכא דאיכא מיגדר מילתא, ולכן קאמר דלא הויה בל תשחית דבלא"ה צ"ל כאן הפקר ב"ד משום לאו דגזילה, וע"כ דהויה תקנה למיגדר מילתא, א"כ מימילא ליכא נמי בל תשחית, כך תירץ בשו"ת הר צבי אר"ח ח"ב סימן ק"ב, וכן בשו"ת חבלים בנעימים ח"א סימן י"א ס"ק ג'.

ג. הא דמותר להשחית דבר הפקר, דוקא דבר הפקר שמצא, אבל בהפקר שהוא הפקר שוב איכא בל תשחית, דאל"כ נמצא כל אחד עוקר לאו דבל תשחית בהיתר ונמצא עוקר דבר תורה, כך תירץ בשו"ת בית דוד סימן י', ועיין הר צבי בפרשתן.

ובשו"ת הר צבי אור"ח סימן ק"ב וכן בשו"ת חבלים בנעימים ח"א סימן י"א ס"ק ג' הביא ראיה בשם האדרת דאף בהפקר שייך בל תשחית, מהא דהקשו התוס' ברכות ל"ז ע"ב על הא דאמרינן התם בגמ' אין קוצצין אילנות בשביעית משום דכתיב לאכלה ולא להפסד, והקשו התוס' תיפוק ליה משום בל תשחית, עיי"ש מה שתרצו, ואם נימא שבהפקר ליכא בל תשחית, א"כ מה מקשה הא בשביעית הכל הפקר א"כ ליכא בל תשחית לכן אסור רק משום שביעית, אלא ש"מ שאף בהפקר יש איסור בל תשחית.

אבל בהר צבי כתב דיש לדחות ראיה: דהא האילן לאו הפקר הוא כדאיתא בתוס' ורש"י כתובות פ' ע"א, א"כ אין ראיה מכאן דבהפקר נמי שייך בל תשחית, אולי י"ל דכיון דעיקר האילן משום פירות, ובלאו הפירות אין האיסור בקציצת האילן, וכיון דהפירות הויה הפקר, אם נאמר דבהפקר ליכא בל תשחית הדין נותן שלא יעבור גם על קציצת האילן כיון דפקע בל תשחית מהפירות.

ולענין הלכה: כתב בשו"ת אמרי יושר ח"א סימן ק"ג דאיסור בל תשחית שייך אף במשחית דבר הפקר, שמצד הסברא תמוה לומר דבחפץ של הפקר ליכא בל תשחית, כיון שכל בל תשחית הוא בחפץ שלו אף שהוא הבעל הבית של זה, א"כ גם בחפץ של הפקר איכא איסורא.

וכן פסק בש"ע הרב הלכות שמירת הנפש והגוף דאף בדבר הפקר שייך בל תשחית, וכן פסק הגר"ח קנייבסקי שליט"א דבפשטות אף בהפקר שייך בל תשחית דפשטות דקרא מיירי באילנות הפקר.

איך מותר לשרוף בגד משום כסוי הדם הרי זה בל תשחית?

איתא בגמ' חולין פ"ח ע"ב היה הולך בספינה ואין לו עפר לכסות, שורף טליתו ומכסה, ומשמע אפילו טלית שלם,

יש להקשות: איזה היתר יש לעבור על בל תשחית משום כסוי הדם, וליכא למימר משום עשה דוחה לא תעשה, הא אינו בעידנא, דבל תשחית עובר מיד, והמצווה מקיים רק אח"כ.

א. ע"פ מה שכתב הרמב"ם הלכות מלכים פ"ו דאיסור בל תשחית מן התורה אינה רק באילנות, אבל בשאר דברים אינה אסור רק מדרבנן, א"כ לצורך מצוה התיירו, כך תירץ בשו"ת תורה לשמה סימן ר"ג.

ב. אפילו לשיטות שאיסור בל תשחית מן התורה בכל הדברים, מ"מ לצורך מצוה לא מקרי בל תשחית, משום דהא דאסרה תורה כשמשחית דבר דוקא כשעושהו בלא צורך, אבל אם עושהו לצורך מצוה לא מקרי בל תשחית, מעדני אשר.

ג. מיירי שהעוף יותר יקר מהבגד דאז ליכא בל תשחית, עיין דרכי משה יור"ד סימן כ"ח ס"ק ט'

האם מותר לקצוץ עץ מאכל לצורך בניית סוכה?

יש לחקור האם מותר לקצוץ עץ מאכל לצורך בניית סוכה או דילמא אסור דהוא איסור בל תשחית.

הנה בפנים יפות בפרשתן על הפסוק "כי תצור אל עיר ימים רבים לא תשחית את עצה וכו' כי ממנו תאכל" מביא בשם הזית רענן דכתב שהקצוץ אילן עובר בעשה ולא תעשה, וכתב דלכאורה היה נראה דנפקא מינה אפילו לצורך מצוה כגון עצי מזבח או צורך סוכה, ולא אמרינן דאתי עשה ודחי לא תעשה, משום דהוי עשה ולא תעשה.

אך דוחה הפנים יפות: דאי אפשר לומר מטעם דחיה דהא קימ"ל בגמ' שבת קל"ב ב' דבעינן דבעידנא דמעקר לאו מקיים עשה.

ועוד נראה דלצורך מצוה ליכא איסורא כלל: דלא גרע מאם היה מעולה בדמים שמותר לקצצו כדאיתא בגמ' ב"ק צ"א ע"ב.

וכן משמע מקרא נחמיה ח' ט"ו ויביאו עלי זית וגו' ועלי עץ עבות, ואחז"ל סוכה ל"ז א' עלי זית לסוכה והיינו ענפים, וכן אמרו במשנה תמיד פ"ב מ"ה בררו משם עצי תאנה למערכה, וכן בר"פ כיצד צולין פסחים ע"ד ע"א שפוד של רמון, ודוחק לומר שכל זה מיירי באילנות זקנים שאין עושין פירות.

וכן כתב בשו"ת שאלת יעב"ץ חלק א' סימן ע"ו שהואיל ולא נאסרה קציצת אילנות אלא רק כשעושה דרך השחתה, וכמו שכתב הרמב"ם הנ"ל, ולכן אם היה מעולה בדמים או שהיה מזיק לשאר אילנות החשובים ממנו מותר לקוצצו, כמבואר בבא קמא צ"א ע"ב קל וחומר לדבר מצוה שיש להתיר, וכן מוכח תמיד כ"ט ע"ב שהוצרכו לתת טעם שאין לוקחים לעצי המערכה משל גפן וזית, משום יישוב ארץ ישראל, והרי בלאו הכי אסור לקצוץ עצי פרי, אלא ודאי שלצורך מצוה מותר, ומכל מקום חששו ליישוב ארץ ישראל, לפי שצריכים להרבה עצים לבערם על המזבח בתמידות.

וכן בשו"ת דובב מישרים חלק א' סוף סימן קל"ד נשאל בנידון שלנו אם מותר לקצוץ אילן לסכך בו הסוכה, והעלה על פי דברי הפנים יפות הנ"ל להתיר, ושכבר קדמו הבאר שבע תמיד כ"ט ע"ב שלצורך מצוה יש להתיר.

ובשו"ת בית יצחק יור"ד ח"א סימן קמ"ב תמה על עיקר היסוד דלצורך מצוה אין איסור בל תשחית, ממה שכתב הבית יוסף יור"ד סימן כ"ח וכן פתחי תשובה דשייך בל תשחית בשורף לצורך מצות כסוי הדם, וכתב לחלק בין עצי מזבח דהוי קדושה וכן עצי סוכה דעכ"פ קדוש לזמנו ולא הוי בל תשחית דעלוי קמעליא, משא"כ לשרוף לצורך כסוי הדם.

וכן בשו"ת הר צבי אורח חיים חלק ב' סימן ק"א נשאל אם מותר לו לקצוץ כמה ענפים נושאים פירות בשביל סכך לסוכה כשאין לו סכך אחר, והשואל כתב לדון בזה משני צדדים א' משום דהוי לצורך מצוה, ב' משום דאינו קוצץ כולו אלא מקצתו, ואפתח במאי דסליק, אם יש בל תשחית בקציצת מקצת מן העץ, מה שכתב דמצד הסברא אין לחלק בין כולו למקצתו דמה לי כולו ומה לי מקצתו, בזה י"ל דאדרבה דמצד הסברא י"ל דלא הוי השחתה כלל, דהניקה מתפשטת לשאר הענפים ואין כאן השחתה לגמרי.

אלא שבעיקר שני הדברים כבר דנו בזה גדולי האחרונים דהנה במשנה תמיד ריש פ"ב איתא כל העצים כשרים למערכה חוץ משל גפן ושל זית, אבל באלו היו רגילים במרביות של תאנה, והבאר שבע שם הובא במל"מ הלכות איסורי מזבח פ"ז ה"ג כתב על זה וז"ל ומיהו יתמא למאן דלית ליה ישוב א"י ממילא איירי משנתינו דקתני אבל באלו היו רגילין במורביות של תאנה, היינו אפילו בתאנה דעבידי פירי, ואמאי לא יהא אסור משום בל תשחית את עצה דהא בפרק החובל משמע בהדיא דהאי קרא אפילו שלא במצור משתעי וכו' ודוחק לומר דמיירי משנתינו בתאנה שהיא מעולה בדמים, דבזה לא היה אומר רב אחא משום ישוב א"י, ושמא י"ל דלצורך מצוה גדולה כי הכא מותר, והמל"מ כתב שם וז"ל לא הבנתי קושיא זאת דמאי דאסור משום בל תשחית אינו אלא לקצץ האילן עצמו משרשו אבל לקצץ ענפים וחריות לא ידעתי היכי רמיזא איסור זה והכא לא היו כורתים כי אם הענפים ברם שרשוהי בארעא שבוקו, הנה כי כן שכבר דנו בשני הצדדים, הבאר שבע משום דהוי לצורך מצוה והמל"מ משום דאינו קוצץ כולו אלא מקצתו.

והנה לענין בל תשחית לצורך מצוה שאין איסור, מצאנו כן בשלטי הגבורים ע"ז פ"א שכתב המשחית לצורך מצוה אין בו משום בל תשחית שנדחה איסור זה מפני המצוה שהרי צו חכמים לקרוע על המת, ובתוס' ב"מ ל"ב ע"ב ד"ה מדברי מבואר שאיסור בל תשחית נדחה מפני כבוד מלך ונשיא, אולם שם מבואר שההיתר הוא מתורת דחייה, דעשה דוחה ל"ת, ולפי זה בנידון דידן לא שייך לומר כן דהוי שלא בעידנא.

לענין הלכה: מותר לקצוץ ענפים של עצי פרי כדי לסכך בהם את הסוכה, ואין בזה איסור משום בל תשחית, ומכל מקום אם אפשר נכון לעשות כן על ידי גוי שהוא יקצוץ הענפים ולא יסייע הישראל עמו, ואם יש לו אילנות סרק בודאי שעדיף לקצוץ מאילני סרק שאין בהם איסור בל תשחית כלל.

ובספר הנפלא בית יציב ע"מ קי"ז מביא שמרן הדברי יציב החמיר מאוד בזה, אפילו לצורך בניית סוכה כיון שזקינו האבני צדק החמיר מאוד בזה.

מדוע מותר לאבד ביד פרורין שאין בהם כזית הרי יש איסור בל תשחית?

איתא בגמ' ברכות נ"ב עמוד ב' אמר רבי יוחנן פרורין שאין בהם כזית מותר לאבדן ביד.

יש להקשות: איך סבירא ליה לרבי יוחנן דמותר לאבד פרורין שאין בהם כזית, הרי רבי יוחנן גופא סבירא ליה דבכל האיסורים אף חצי שיעור אסור, כך מקשה בשו"ת בן פורת סימן ו' להגאון רבי יוסף ענגיל זצ"ל, וכן בשו"ת התעוררות תשובה חו"מ סימן ל"ה.

איכא כמה תרוצים

א. ע"פ מה שהקשה הרא"ש תמיד כ"ח ע"א בהא דתנן התם דרשות היה לממונה לשרוף את בגדו של הכהן העובד כשישן, והרי עובר על בל תשחית ואיך היה מותר לעשות כן, ותיירץ דהפקר ב"ד הפקר והפקירו את בגדיו לכן היה מותר לשרוף, חזינן מדבריו דבהפקר ליכא איסור בל תשחית, לפי הנ"ל אתי שפיר, דהרי בגמ' פסחים ו' ע"מ ב' מבואר דפרורין שאין בהם כזית הוא הפקר, לכן אין בל תשחית, כך תירץ בשו"ת בן פורת סימן ו' להגאון רבי יוסף ענגיל זצ"ל.

ב. ע"פ מה שכתבו בפוסקים ב"מהר"ם חלאווה" פסחים מ"ד ע"ב, וכן ב"חתם סופר" יומא שם, וכן בשו"ת "אבני נזר" אר"ח סימן שע"ו דהא דחצי שיעור אסור מן התורה דוקא חצי ממש ולא פחות, לפי זה אתי שפיר דמותר לאבד פרורין כשאין בהם כזית דהוא פחות מחצי שיעור, כך תירץ בספר כלי גולה ברכות נ"ב ע"מ ב'.

אבל בספר הנפלא ברכת השם על עניני בל תשחית במדור תוספת ברכה סימן ג' ע"מ רע"ח להגאון רבי משה פארהאנד שליט"א רב וראש כולל בית הלל ירושלים תמה על זה: דכיון דאמר רבי יוחנן

פרורין פחות מכזית מותר לאבדן, כוונתו מבוארת דכל פחות מכזית מותר לאבדו ולא דווקא משהו.

בעצם חידוש הפוסקים דחצי שיעור אסור רק חצי ממש: יש להעיר לאו כ"ע סבירא ליה הכי, דבשו"ת פני מבין אור"ח סימן קפ"ב תמה שבכל דוכתא משמע אפילו כל שהוא, וכן בגור אריה יהודה סימן ז' לבנו של הגאון רבי מנחם זעמבא תמה דכיון דחצי שיעור הוא משום דחצי לאצטרופי מה לי חצי מה לי כ"ש, וכן בשו"ת עמודי אש סימן ד' וכן מדייק בתוס' יהכ"פ מרש"י יומא ע"ג ע"ב ד"ה חצי שיעור דכתב חצי שיעור כלומר פחות מכשיעור, מה כונתו אלא בא לומר דאף כ"ש אסור וכן מדייק מרש"י הנ"ל בשו"ת שו"מ מ"ג ח"א סימן ת"ב וכן כתב בגליוני הש"ס שם, וכן כתבו בשו"ת הרדב"ז ח"ב בלשונות הר"מ סימן קס"ה, וכן הרש"ל בביאורו לסמ"ג מל"ת סימן ס"ט.

ג. ע"פ שיטות הראשונים דאיסור בל תשחית מן התורה זה רק בעצם, אבל בשאר מילי ליכא איסור מן התורה, לפי הנ"ל אתי שפיר דבאיסור דרבנן להרבה שיטות ליכא איסור של חצי שיעור כן כתבו התוס' חולין ל"ג ע"ב בא"ד והשלישי וז"ל אע"ג דחצי שיעור אסור מן התורה, הכא דפסול הגוף דרבנן לא החמירו, משמע להדיא מדבריהם שבדרבנן חצי שיעור מותר, ובארעא דרבנן סימן ר"ס וכן בעין זוכר סימן י"ח הביאו ראיה מתוס' זו, וכן בשו"ת חות יאיר סימן ט"ו כתב שבדרבנן חצי שיעור מותר, לפי הנ"ל אתי שפיר, מעדני אשר.

אבל ברש"ש שם הקשה על תוס' דבדרבנן נמי חצי שיעור אסור וכן הקשה במהרי"ץ חיות שם וכן בלב אריה שם, וכן סוברים הריב"ש סימן רס"ז וברדב"ז סימן ע"ח וכן בשו"ת מהר"ם שיק סימן י"ב ובשו"ת מהרי"א יור"ד סימן קע"ג הרחיב בזה ועיין שו"ת פרי השדה ח"ד ס"ק ע"ז הביא בשם הפרי חדש יור"ד סימן ס"ח דדם שבישלו שאסור מדרבנן חצי שיעור אסור.

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הנדיב הנכבד

הרב **יעקב מאיר דרייפוס** שליט"א לונדון
לעילוי נשמת אמו ה"ה

מרת **נחמא רעלא** בת הרב **ישראל** ע"ה
נפטרה י' אלול ת.נ.צ.ב.ה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הדורש טוב לעמו
מגדולי מזכה את הרבים
הרה"ג **אביחי יהודה כהן** שליט"א בית שמש
לרגל שמחת נשואי בנו חביבו
ידידינו הבה"ח **חנוך** נ"ו עב"ג בת
הרב **אהרן אולמן** שליט"א בני ברק
יהא רעוא שבזכות זיכוי הרבים ירווה נחת
מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג **שלמה אשר טאובר** שליט"א וינה
לרגל שמחת אירוסיו בנו
הבה"ח המופלג בתור"ש **אהרן** נ"ו
מבחיירי ישיבת צאנז עב"ג במז"ט
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירווה נחת מכל
יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג **חנוך העניך רייך** שליט"א בני ברק
לרגל שמחת הולדת בנו במז"ט
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירווה נחת מכל
יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה